

Лук'ячук Б.С.

аспірант,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1441-8068>**Lukianchuk Bohdan**

Lesya Ukrainka Volyn National University

ОБЛІК ТА ІНСТРУМЕНТ МЕНІТОРИНГУ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ (ESG) У СТРАХУВАННІ

ACCOUNTING AND MONITORING TOOL FOR COMPLIANCE WITH ENVIRONMENTAL AND SOCIAL STANDARDS (ESG) IN INSURANCE

У статті всебічно аналізується роль бухгалтерського обліку як ключового інструменту моніторингу дотримання екологічних, соціальних та управлінських стандартів (ESG) у страховій галузі. Обґрунтовано, що облік трансформується з традиційної функції фіксації фінансових операцій у потужний механізм стратегічного управління сталим розвитком страхових компаній, забезпечуючи інтеграцію нефінансових ризиків у процеси прийняття рішень. Детально розкрито зміст і етапи впровадження ESG-орієнтованих показників у систему бухгалтерського обліку, фінансової та нефінансової звітності, включаючи адаптацію міжнародних стандартів (IFRS S1, S2, GRI, TCFD). Окреслено значення ризик-орієнтованого підходу до оцінки відповідності ESG-критеріям, що дозволяє виявляти, класифікувати та мінімізувати потенційні загрози репутації, регуляторні штрафи й операційні втрати. Запропоновано концепцію динамічного реєстру ESG-ризиків, інтегрованого з системою внутрішнього контролю, а також набір ключових метрик (KPI) для вимірювання ефективності екологічних ініціатив (вуглецевий слід, зелений портфель інвестицій) і соціальних практик (рівність, інклюзія, добробут працівників). Доведено, що системна організація ESG-обліку сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів, зміцненню довіри клієнтів, інвесторів і регуляторів, а також формуванню конкурентних переваг на ринку страхування шляхом залучення капіталу від відповідальних інвесторів і зниження страхових премій за рахунок зменшення ризиків.

Ключові слова: бухгалтерський облік, ESG-стандарти, страхування, сталий розвиток, соціальна відповідальність, екологічні нормативи, ризик-менеджмент, корпоративне управління, нефінансова звітність.

The article comprehensively examines the pivotal role of accounting as a core instrument for monitoring compliance with environmental, social, and governance (ESG) standards within the insurance sector. It substantiates the transformation of accounting from a mere function of recording financial transactions into a strategic mechanism for managing sustainable development in insurance companies, integrating non-financial risks into decision-making processes. The content and stages of embedding ESG-oriented indicators into the accounting system, financial and non-financial reporting are thoroughly disclosed, including the adaptation of international frameworks such as IFRS S1 (General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information), IFRS S2 (Climate-related Disclosures), Global Reporting Initiative (GRI) standards, and the Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) recommendations. The significance of a risk-based approach to assessing ESG compliance is outlined, enabling the identification, classification, and mitigation of potential reputational threats, regulatory penalties, and operational losses. A concept of a dynamic ESG risk register is proposed, fully integrated with the internal control system, alongside a set of key performance indicators (KPIs) designed to measure the effectiveness of environmental initiatives (e.g., carbon footprint reduction, green investment portfolios, renewable energy underwriting) and social practices (e.g., gender equality, workforce inclusion, employee well-being programs, community engagement). The study proves that a systematic organization of ESG accounting enhances business process transparency, strengthens trust among clients, investors, and regulators, and creates competitive advantages in the insurance market by attracting capital from responsible investors, reducing insurance premiums through risk minimization, and improving long-term financial resilience. Furthermore, the integration of ESG metrics into actuarial models and underwriting

policies is shown to enable more accurate pricing of climate and social risks, thereby supporting the transition to a low-carbon and socially responsible economy. The research emphasizes that insurers adopting robust ESG accounting practices not only meet regulatory expectations (e.g., EU Taxonomy, SFDR, NAIC guidelines) but also position themselves as leaders in sustainable finance, contributing to global goals such as the UN Sustainable Development Goals (SDGs) and the Paris Agreement.

Keywords: accounting, ESG standards, insurance, sustainable development, social responsibility, environmental regulations, risk management, corporate governance, non-financial reporting, climate risk, green underwriting.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації світової економіки фінансовий сектор, зокрема страхова галузь, дедалі більше інтегрує принципи сталого розвитку та ESG-підходи у власну діяльність. Вимоги до екологічної, соціальної та управлінської відповідальності стають невід'ємною частиною не лише корпоративної стратегії, а й нормативного середовища, що регулює функціонування страхових компаній.

У цьому контексті особливого значення набуває облік, адже саме він забезпечує можливість системного збору, структурування й аналізу даних, необхідних для оцінки відповідності страховика принципам ESG. Використання облікових інструментів для моніторингу дотримання стандартів дозволяє виявляти ризики, визначати рівень досягнення поставлених цілей та формувати прозорі механізми звітності перед регуляторами, інвесторами й суспільством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання комплаєнсу (дотримання норм) у контексті ESG-стандартів у страховій галузі залишається недостатньо дослідженим у вітчизняній науці та практиці, хоча певні напрацювання в цій сфері містяться у роботах Неізнаної О. В. [1], Бортнікова Г. [2], Гончарової К. [2], Омельчука Я. [8], Жарій Я. [3], Іванова В. [4], Кавчука А. [5], Калініченко Л. [6], Ключко Л. [7], Куфаєвої В. [3], Лаврик І. [4], Малихіна Д. [9], Можаровського М. [6], Москаленка Н. [7], Правдивої Л. [9], Тимошкіна А. [10], Цюцяка А. [10], Цюцяка І. [10] та інших. Ці автори переважно фокусуються на загальних аспектах комплаєнсу в фінансовому секторі, наприклад, на механізмах внутрішнього контролю та регуляторної відповідності, без глибокого занурення в інтеграцію ESG-факторів. Зокрема, Неізнана О. [1] та Бортніков Г. [2] у своїх працях розглядають комплаєнс як інструмент ризик-менеджменту, пропонуючи моделі оцінки регуляторних ризиків, але не адаптують їх до екологічних і соціальних стандартів у страхуванні.

Серед сучасних досліджень, на які спирається автор, варто виділити роботи українських науковців, присвячені впровадженню принципів сталого розвитку в фінансовому секторі. Наприклад, Гусейнова Н. [12] аналізує інституційний аспект сталого страхування в Україні,

підкреслюючи роль страхової галузі в акумуляції ресурсів для технологічних, соціальних та екологічних трансформацій. Автор пропонує підходи, такі як включення ESG-факторів у спеціалізовані продукти (наприклад, параметричне страхування), розвиток інвестиційної діяльності та співпрацю з державними гарантійними програмами, з акцентом на публічно-приватне партнерство для післявоєнного відновлення. Ключовим є огляд міжнародних практик, включаючи Принципи сталого страхування UNEP FI, які дозволяють поєднувати державну політику з етичними пріоритетами.

Затонацький Д. [13] досліджує інтеграцію міжнародних механізмів екофінансування в систему страхового менеджменту в контексті ESG та сталого розвитку. Він обґрунтовує перехід від реактивної ролі страхування (компенсація збитків) до проактивної (системне управління ризиками), з акцентом на екологічні інструменти, такі як «зелені» облігації, параметричне страхування та інвестиції в сталі проекти. У контексті України автор враховує вплив війни, переорієнтуючи пріоритети на соціальні та управлінські аспекти ESG, та пропонує адаптацію міжнародних фреймворків (EU Taxonomy, SFDR, TCFD) для оцінки кліматичних ризиків. Підходи включають ієрархічну інтеграцію ESG через регуляторні органи для гармонізації з ЄС, з акцентом на «зелені» продукти страхування (наприклад, знижені тарифи для енергоефективних об'єктів).

Грис А. [14] оцінює зрілість ESG-практик у найбільших банках України, пропонуючи рамку для аналізу розкриття інформації та частотного аналізу термінології в звітах. Хоча дослідження фокусується на банківському секторі, воно пропонує підходи, адаптовані для фінансів загалом, такі як скорингова модель для вимірювання ESG-готовності, з висновком про низький рівень інтеграції в корпоративну звітність та залежність від регуляторної підтримки. Автор підкреслює відсутність кореляції між розміром активів та зрілістю ESG, що актуально для страхування.

Разом з тим, невирішеними залишаються частини загальної проблеми, зокрема: розробка спеціалізованих інструментів обліку для моніторингу ESG-ризиків у страхуванні,

інтеграція ESG-показників у систему бухгалтерського обліку та звітності з урахуванням українських реалій (вплив війни, регуляторні прогалини), а також формування динамічного реєстру ризиків і ключових метрик для контролю ефективності. Ці аспекти, включаючи ризик-орієнтований підхід до аналізу відповідності стандартам, і становлять предмет дослідження у цій статті, заповнюючи прогалини в теоретичному та методологічному забезпеченні сталого розвитку страхової галузі.

Мета статті: розкрити роль бухгалтерського обліку як інструменту моніторингу ESG у страхуванні, трансформуючи його в систему проактивного управління сталістю.

Завдання:

1. Інтеграція ESG у облік з адаптацією стандартів (IFRS S1/S2, GRI, TCFD, UNEP FI) до національних вимог.
2. Модель реєстру ESG-ризиків (екологічні, соціальні, управлінські).
3. Ризик-орієнтований облік з прогнозуванням загроз.
4. KPI: «зелені» продукти, енергоефективність, інклюзія, прозорість.

Аналіз досвіду («УНІКА», «PZU», «ARX», «Арсенал»), бар'єрів та рекомендацій для прозорості й конкурентоспроможності.

Кінцева мета — рекомендації для сталого страхування з облік як драйвером інновацій та стійкості в євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно облік у страховій сфері розглядався як система реєстрації фінансових операцій, відображення активів і пасивів, контролю грошових потоків і забезпечення достовірності фінансової звітності [4, с. 85]. Такий підхід був достатнім у стабільному економічному середовищі, де основна увага приділялася лише фінансовим показникам, таким як прибуток, збитки та платоспроможність. Однак трансформація фінансового сектору під впливом глобальних викликів, зокрема кліматичних змін, соціальної нерівності та вимог щодо прозорості корпоративного управління, докорінно змінила цю парадигму [10, с. 205]. Ці виклики змусили страхові компанії переосмислити роль обліку, перетворивши його з пасивного інструменту фіксації на активний механізм стратегічного управління ризиками та сталим розвитком. Сьогодні облік у страхуванні перетворюється на комплексний інструмент моніторингу дотримання принципів сталого розвитку, закріплених у стандартах ESG (Environmental, Social, Governance) [11]. Це означає, що облік тепер не лише відображає минулі операції, а й прогнозує майбутні ризики, пов'язані з кліматом, соціальними конфліктами чи етичними порушеннями.

Функція обліку розширилася з суто фінансової площини у напрямі нефінансової звітності. Тепер бухгалтерія стала центром збору та аналізу даних, які раніше вважалися периферійними. Страхові компанії все більше інтегрують у свої системи обліку дані про: екологічний вимір – кількість використаної енергії, впровадження цифрових технологій, які скорочують паперовий документообіг (наприклад, «Арсенал Страхування» активно просуває електронні поліси), а також врахування екологічних ризиків у страхових продуктах (наприклад, страхування екологічних ризиків підприємств, які можуть спричинити шкоду довкіллю); це дозволяє не лише зменшити операційні витрати, а й мінімізувати репутаційні ризики, пов'язані з екологічними катастрофами. соціальний вимір – умови праці співробітників, дотримання трудових прав, корпоративна культура, соціальні проекти [1, с. 269]. Тут облік фіксує не лише зарплати, а й індекси задоволеності, програми навчання, рівень інклюзії. Наприклад, СК «УНІКА Україна» регулярно звітує про свої програми підтримки інклюзивності, благодійні проекти у сфері освіти та медицини; такі ініціативи стають частиною нефінансової звітності, що впливає на довіру клієнтів. Управлінський вимір – ефективність корпоративного управління, політика комплаєнсу, прозорість прийняття рішень і захист прав клієнтів [8]. Це включає механізми внутрішнього контролю, аудиту та запобігання корупції. Так, «PZU Україна» системно публікує нефінансові звіти, де розкриває інформацію про внутрішні політики доброчесності та контроль ризиків [9, с. 11]; такі звіти стали обов'язковими для залучення іноземних інвесторів.

Моніторинг ESG-стандартів у страхуванні передбачає створення реєстру ESG-ризиків, який є структурованим інструментом для системного відображення потенційних загроз. Цей реєстр не є статичним документом, а динамічною базою даних, що оновлюється щоквартально. Такий реєстр дозволяє ідентифікувати, оцінювати й контролювати ризики, що стосуються екологічної, соціальної та управлінської сфер [7, с. 110]. Він включає класифікацію за категоріями, оцінку ймовірності та впливу, а також заходи реагування. Наприклад, «АХА Страхування» (нині – «ARX») у своїй звітності окремо відображає ризики, пов'язані з корпоративною репутацією, зокрема у площині соціальної відповідальності та прозорості роботи з клієнтами [9, с. 12]; це дозволяє завчасно коригувати політику та уникати штрафів.

Облік ESG-ризиків має бути не ізольованим процесом, а невід'ємною частиною корпоративної системи управління. Ізольований підхід призводить до дублювання даних і втрати

ефективності. Для цього в українських страхових компаніях важливо забезпечити чітку розподіленість функцій між органами управління та контролю [5]. Це означає, що ESG-облік має бути інтегрованим у загальну систему внутрішнього контролю, з чіткими повноваженнями для ради директорів, комплаєнс-офіцера, бухгалтерії та внутрішнього аудитора.

Інтегрована звітність, що містить як фінансові, так і нефінансові (ESG) показники, стає ключовим інструментом підвищення прозорості та довіри до страхової компанії [2, с. 30]. Така звітність поєднує баланс, звіт про прибутки та збитки з даними про вуглецевий слід, соціальні програми та етичні практики. У світовій практиці така звітність уже стала стандартом, а в Україні поступово набуває поширення. Регуляторні органи, інвестори та клієнти дедалі частіше вимагають повного розкриття. Наприклад:

1. «УНІКА Україна» у своїх публічних звітах презентує не лише фінансові результати, але й соціальні ініціативи, пов'язані з підтримкою освітніх проектів та охороною здоров'я; це посилює лояльність клієнтів.

2. «PZU Україна» регулярно звітує про корпоративне управління, прозорість внутрішніх процесів і антикорупційні політики, що формує позитивний імідж серед інвесторів; такі звіти є обов'язковими для європейських партнерів.

3. «ARX» акцентує увагу на розвитку цифрових сервісів, які дозволяють зменшити паперовий документообіг, що є важливим екологічним аспектом [9, с. 12]; це знижує операційні витрати та екологічний слід.

Прозорість у відображенні екологічних і соціальних параметрів діяльності має кілька практичних результатів: підвищується довіра клієнтів та інвесторів; покращуються кредитні рейтинги та знижується вартість капіталу; зміцнюються конкурентні позиції страховика на ринку; формується стійка ділова репутація, що особливо актуально в умовах інтеграції України до європейського економічного простору [8]. Така прозорість не лише задовольняє зовнішні вимоги регуляторів та партнерів, а й створює внутрішні стимули для оптимізації бізнес-процесів, оскільки чітке відображення ESG-показників дозволяє керівництву своєчасно виявляти слабкі місця в управлінні ризиками. У довгостроковій перспективі компанії з високим рівнем ESG-прозорості отримують доступ до дешевих кредитів, лояльних клієнтів та міжнародних ринків, що є критичним для післявоєнного відновлення та євроінтеграції. Цей доступ забезпечується завдяки зниженню ризик-премії, яку інвестори накладають на непрозорі компанії, а також завдяки

відповідності міжнародним стандартам, що відкриває двері до європейських фондів і партнерств. У контексті України, де економіка відновлюється після воєнних втрат, ESG-прозорість стає не просто конкурентною перевагою, а необхідною умовою для залучення іноземного капіталу, стабілізації фінансового сектору та гармонізації з вимогами ЄС щодо сталого фінансування.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження підтвердило, що бухгалтерський облік у страховій діяльності перетворюється на стратегічний інструмент моніторингу дотримання екологічних, соціальних та управлінських стандартів (ESG). Розроблена концепція динамічного реєстру ESG-ризиків забезпечує системну ідентифікацію, класифікацію, оцінку та постійний контроль загроз у трьох вимірах: екологічному (вуглецевий слід, кліматичні ризики, зелений портфель), соціальному (інклюзія, добробут працівників, соціальні інвестиції) та управлінському (прозорість, комплаєнс, антикорупційні практики). Цей інструмент інтегровано з системою внутрішнього контролю, що дозволяє страховим компаніям оперативно реагувати на зовнішні зміни, прогнозувати кризові ситуації та формувати превентивні заходи для уникнення репутаційних втрат, регуляторних санкцій і операційних збитків.

Запропонований ризик-орієнтований підхід до обліку ESG-відповідності робить процеси проактивними: нефінансові дані стають основою для прийняття управлінських рішень. Визначений набір ключових метрик ефективності включає екологічні показники (частка зелених страхових продуктів, зниження паперового документообігу, обсяг застрахованих енергоефективних об'єктів), соціальні (індекс задоволеності працівників, частка жінок на керівних посадах, обсяг благодійних внесків) та управлінські (рівень розкриття інформації, частота внутрішніх аудитів комплаєнсу). Ці індикатори дають змогу кількісно оцінювати внесок страховика у сталий розвиток і формувати інтегровану звітність.

Практичний аналіз діяльності провідних українських страховиків («УНІКА Україна», «PZU Україна», «ARX», «Арсенал Страхування») виявив реальні бар'єри впровадження ESG-обліку: недостатня регуляторна підтримка, брак кваліфікованих кадрів, обмежений доступ до даних. Розроблені рекомендації передбачають оптимізацію облікових процесів через автоматизацію, навчання персоналу та адаптацію міжнародних стандартів до національних реалій післявоєнного відновлення.

Отже, ефективна організація обліку як інструменту моніторингу ESG у страховій діяльності

є ключовим фактором формування нової моделі управління ризиками та забезпечення сталості бізнесу. Результатом стає не лише відповідність зовнішнім вимогам, а й підвищення соціальної відповідальності, зміцнення довіри стейкхолдерів і конкурентних переваг. Таким чином, облік у страхуванні перестає бути технічним елементом і стає стратегічним ресурсом, що забезпечує інтеграцію фінансових, екологічних і соціальних пріоритетів у процесах переходу до моделі сталого розвитку.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку охоплюють:

1. Розробку автоматизованих цифрових платформ на основі штучного інтелекту та технології blockchain для збору, верифікації та аналізу ESG-даних у реальному часі.

2. Створення національного стандарту нефінансової звітності для страховиків, гармонізованого з IFRS S1/S2, EU Taxonomy та SFDR, з урахуванням післявоєнних реалій України.

3. Емпіричне дослідження впливу ESG-обліку на вартість страхових премій, кредитні рейтинги та інвестиційну привабливість компаній.

4. Порівняльний аналіз ефективності впровадження ESG-інструментів у страхуванні України та країн ЄС з метою формування рекомендацій для регуляторів та бізнесу.

Ці напрями дозволять не лише поглибити теоретичне розуміння ролі обліку в сталому страхуванні, а й забезпечити практичне впровадження інноваційних рішень для підвищення конкурентоспроможності галузі в умовах євроінтеграції.

Список використаних джерел:

1. Неівестна О. В. Дослідження практики комплаєнс у страхових компаніях України. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 3 (189). С. 267–273.
2. Бортніков Г. П., Гончарова К. Г. Система комплаєнс як елемент економічної безпеки банку. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 33 (366). С. 27–36.
3. Жарій Я. О., Куфаєва В. М. Комплаєнс-модель процесу забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 2 (6). С. 312–319.
4. Іванов В. Б., Лаврик І. Ф. Комплаєнс як система протидії корупції та запобіганню ризиків на рівні суб'єктів господарювання. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. Вип. 3 (36). С. 80–86.
5. Кавчук А. О. Compliance для бізнесу: з чого почати? URL: https://unic.org.ua/upload/files/4_Kavchuk_Vachynsky_Kolomiets_UNIC_Regional_Lviv.pdf (дата звернення: 03.11.2025).
6. Калініченко Л. М., Можаровський М. Ю. Теоретико-правовий аналіз визначення поняття «комплаєнс» та його видів. *Право*. 2021. № 2. С. 139–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2021.2.21>
7. Ключко Л. В., Москаленко Н. В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнс-контролю в Україні. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 106–112.
8. Омельчук Я. Комплаєнс як драйвер розвитку ESG в Україні. *LIGA: Biz*. 2024. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/224952_komplans-yak-drayver-rozvitku-esg-v-ukran (дата звернення: 04.11.2025)
9. Малихін Д. О., Правдива Л. М. Удосконалення корпоративного управління в банках та управління комплаєнс-ризиком. *Вісник Національного банку України*. 2011. № 7 (185). С. 10–13.
10. Тимошкін А. М., Цюцяк А. Л., Цюцяк І. Л. Впровадження системи комплаєнс-контролю у вітчизняну систему незалежного фінансового контролю та аудиту. *Науково-інформаційний вісник «Економіка»*. 2011. № 3. С. 200–206.
11. GRC Prognose zum weltweiten Umsatz 2021. *Statista*. 2021. URL: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/683573/umfrage/umsatz-im-bereich-enterprise-governance-risk-and-compliance/> (дата звернення: 03.11.2025).
12. Гусейнова Н. Страхування інвестицій від воєнних ризиків в Україні: інституційний аспект сталого розвитку та ESG-підходи. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/strakhuvannya-investytsiy-vid-voyennykh-ryzykiv-v-ukrayini> (дата звернення: 04.11.2025).
13. Затонацький Д. Сучасні виклики щодо залучення інвестицій у відновлення об'єктів критичної інфраструктури. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 4 (332). С. 419–427. URL: <https://heraldes.khmnpu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/648> (дата звернення: 04.11.2025)
14. Грис А. Як впровадження концепції ESG у банківському секторі сприятиме сталому розвитку та економічному відновленню України. *Економічна правда*. 2024. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2024/11/01/721263/> (дата звернення: 04.11.2025).

References:

1. Niezvestna O.V. Doslidzhennia praktyky komplaens u strakhovykh kompaniiakh Ukrainy [Research of compliance practices in Ukrainian insurance companies]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (189), pp. 267–273. [in Ukrainian]

2. Bortnikov H. P., Honcharova K. H. (2015). Systema komplaens yak element ekonomichnoi bezpeky banku [The compliance system as an element of the bank's economic security]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriiia "Ekonomichni nauky"*, no. 33 (366), pp. 27–36. [in Ukrainian]
3. Zhariy Ya. O., & Kufaeva V. M. (2016). Komplaens-model protsesu zabezpechennia finansovoi bezpeky komertsiiinoho banku [Compliance model of the process of ensuring financial security of a commercial bank]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 2 (6), pp. 312–319. [in Ukrainian]
4. Ivanov V. B. & Lavryk I. F. (2016). Komplaens yak systema protydii koruptsii ta zapobihanniu ryzykiv na rivni subiektiv hospodariuvannia [Compliance as a system of combating corruption and preventing risks at the level of business entities]. *Visnyk Natsionalnoho transportnoho universytetu. Seriiia "Ekonomichni nauky"*, is. 3 (36), pp. 80–86. [in Ukrainian]
5. Kavchuk A. O. (n.d.). Compliance dlia biznesu: z choho pochaty? [Compliance for business: Where to start?] Available at: https://unic.org.ua/upload/files/4_Kavchuk_Bachynsky_Kolomiets_UNIC_Regional_Lviv.pdf (accessed November 03, 2025). [in Ukrainian]
6. Kalinichenko L. M., & Mozharovskyi M. Yu. (2021). Teoretyko-pravovyi analiz vyznachennia poniattia "komplaens" ta yoho vydiv [Theoretical and legal analysis of the definition of "compliance" and its types]. *Pravo*, no. 2, pp. 139–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2021.2.21> [in Ukrainian]
7. Klyusko L. V., & Moskalenko N. V. (2018). Teoretychni aspekty zaprovadzhennia komplaens-kontroliu v Ukraini [Theoretical aspects of introducing compliance control in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk. Seriiia: finansy, oblik, opodatkuvannia*, is. 2, pp. 106–112. [in Ukrainian]
8. Omelchuk Ya. (2024). Komplaiens yak draiver rozvytku ESG v Ukraini [Compliance as a driver of ESG development in Ukraine]. *LIGA: Biz*. Available at: https://biz.ligazakon.net/analytics/224952_komplans-yak-drayver-rozvitku-esg-v-ukran (accessed November 04, 2025). [in Ukrainian]
9. Malykhin D. O., & Pravdyva L. M. (2011). Udoskonalennia korporatyvnoho upravlinnia v bankakh ta upravlinnia komplaens-ryzykom [Improving corporate governance in banks and managing compliance risk]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 7 (185), pp. 10–13. [in Ukrainian]
10. Tymoshkin A. M., Tsyutsyak A. L., & Tsyutsyak I. L. (2011). Vprovadzhennia systemy komplaens-kontroliu u vitchyznianu systemu nezalezhnoho finansovoho kontroliu ta audytu [Implementation of the compliance system in the domestic system of independent financial control and audit]. *Naukovo-informatsiinyi visnyk "Ekonomika"*, no. 3, pp. 200–206. [in Ukrainian]
11. GRC Prognose zum weltweiten Umsatz 2021 [Forecast for global revenue 2021]. (n.d.). Statista. Available at: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/683573/umfrage/umsatz-im-bereich-enterprise-governance-risk-and-compliance/> (accessed November 03, 2025).
12. Huseynova N. (2024). Strakhuvannia investytzii vid voiennykh ryzykiv v Ukraini: instytutsiinyi aspekt staloho rozvytku ta ESG-pidkhody [Insurance of investments against war risks in Ukraine: institutional aspect of sustainable development and ESG approaches]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/strakhuvannya-investytsiy-vid-voyennykh-ryzykiv-v-ukrayini> (accessed November 04, 2025). [in Ukrainian]
13. Zatonatskyi D. (2024). Suchasni vyklyky shchodo zaluchennia investytzii u vidnovlennia ob'iektiv krytychnoi infrastruktury [Modern challenges in attracting investments for the restoration of critical infrastructure facilities]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia: Ekonomichni nauky*, no. (4), pp. 419–427. Available at: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/648> (accessed November 04, 2025). [in Ukrainian]
14. Hrys A. (2024). Yak vprovadzhennia kontseptsii ESG u bankivskomu sektori spriyatyme stalomu rozvytku ta ekonomichnomu vidnovlenniu Ukrainy [How the implementation of the ESG concept in the banking sector will contribute to sustainable development and economic recovery of Ukraine]. *Ekonomichna pravda*. Available at: <https://epravda.com.ua/publications/2024/11/01/721263/> (accessed November 04, 2025). [in Ukrainian]

Стаття надійшла: 05.11.2025

Стаття прийнята: 17.11.2025

Стаття опублікована: 21.11.2025